

Krassowski: – W 1989 r. fotografowałem spotkania Janusza Onyszkiewicza w Przemyślu i Jarosławiu. Ten człowiek się popłakał, słuchając prostych słów o tym, co w kraju trzeba zrobić, żeby dało się żyć

„Miss Polonia” odzwierciedla pragnienie młodych kobiet z prowincji, żeby wyrwać się z szarzyzny i beznadziei, która zapanowała we wsiach i w miasteczkach po wprowadzeniu reform Balcerowicza

WITOLD KRASSOWSKI/EK PICTURES

Mała historia wielkiej zmiany

W ciągu ostatnich 20 lat z twarzy Polaków zniknęło zmęczenie. Pojawiła się nuda, która jest mniej fotogeniczna – mówi fotoreporter Witold Krassowski, autor fotograficznej opowieści o polskiej transformacji lat 1989-97

Album

POWIDOKI Z POLSKI

Witold Krassowski

EK Pictures

ROZMOWA Z Witoldem Krassowskim*

KINGA KENIG: Na okładce „Powidoków” jest zdjęcie mężczyzny z zacisniętymi ustami i łzą spływającą po policzku. W jakich okolicznościach powstała ta fotografia?

WITOLD KRASSOWSKI: W 1989 r. fotografowałem spotkania Janusza Onyszkiewicza w Przemyślu i Jarosławiu. Wydaje mi się, że ludzie wtedy po raz pierwszy poczuli się związani ze swoim krajem, zrozumieli, że coś od nich zależy. Że są gospodarzami i że to są ich sprawy. Człowiek pokazany na tym zdjęciu zwyczajnie się popłakał, słuchając prostych słów Onyszkiewicza,

który mówił, co w kraju trzeba zrobić, żeby dało się żyć.

To były czasy wielkiej polityki. Nie pokazujesz jej jednak w sposób bezpośredni.

– Wydarzenia polityczne same w sobie mało mnie interesują. Znacznie bardziej interesowało mnie pokazywanie nastroju czasu i emocji ludzi, którzy wtedy żyli i działali. To ma szansę coś dla nas znaczyć jeszcze przez wiele lat.

Czego się dowie z tego albumu młody człowiek, który lat 1989-97 w ogóle nie pamięta?

– Będzie on dla niego sierniężą egzotyka, która z powierzchni naszego życia już zniknęła, a w tym albumie jest na każdej stronie. Mam jednak nadzieję, że będzie to dla niego album żywy, bo można w nim zobaczyć emocje obecne w życiu każdego człowieka. Nie nazywam rzeczy po imieniu, nie pokazuję, jak wyglądało to czy tamto. Wydaje mi się, że do przekazania takiej wiedzy fotografii nie warto używać.

Album podzieliłeś na 14 rozdziałów. Każdy z nich ma swój temat i historię.

– Interesowało mnie opowiadanie małych historyjek składających się z kilkunastu zdjęć. Wolę to niż klasyczny album fotograficzny, który zaczyna się

jednym zdjęciem, kończy innym i niewiele ma struktury w środku. Staralem się tak dobrać historyjki obrazkowe na różne tematy, żeby razem złożyły się na obraz epoki.

Wybrałem tematy, które moim zdaniem w tamtym czasie były istotne. Głównie dotyczyły zjawisk społecznych. Rozdział o Stoczni Gdańskiej opowiada o klasie robotniczej, która obalila stary system, ale w nowym utraciła rolę polityczną. Targ koński symbolizuje roztanie z koniem jako zwierzęciem pracującym z człowiekiem. „Przejście podziemne” to obraz rodzącego się kapitalizmu łózkowego, kiedy wszyscy rozstawiali straganiki i usiłowali zarabiać. W „Zadymach” z kolei chodzi o odzyskanie prawa do demonstracji, do wyrażania swoich poglądów. „Disco polo” było największym wydarzeniem kulturalnym lat 90. w sensie zasięgu i ilości pieniędzy, jakie przez ten przemysł przepłynęły. Rozdział „Miss Polonia” odzwierciedla pragnienie młodych kobiet z prowincji, żeby wyrwać się z szarzyzny i beznadziei, która zapanowała we wsiach i miasteczkach po wprowadzeniu reform Balcerowicza.

Jak zmieniła się Polska przez te 20 lat z punktu widzenia fotografa?

– Zmieniły się ludzkie twarze, znika z nich zmęczenie. Za to pojawiły się nuda i beznadzieja, co na zdjęciach wygląda znacznie mniej fascynująco. Kiedy robiłem te zdjęcia, przemiany społeczne dokonywały się na powierzchni, było co fotografować. Mniej więcej po 1997 roku życie społeczne zaczęło się toczyć wielotorowo, dziś zamiast wielkich procesów charakterystycznych dla całości społeczeństwa mamy wiele zjawisk dotyczących niewielkich grup. W dodatku one bardziej dotyczą mentalności – i tutaj już fotograf musi się wycofać. Dzisiejsze czasy są niezwykle interesujące, ale znacznie mniej fotogeniczne. Przekazanie istoty, nastroju obecnych chwil jest nie lada sztuką.

Wszystkie zdjęcia w albumie są zrobione na negatywie. Dziś wszyscy używają aparatów cyfrowych. Czym tak naprawdę różni się te metody?

– Pod względem jakości obrazu fotografia cyfrowa prześcignęła negatyw. Właśnie dlatego chropowatość i niedoskonałość filmu może być czasami elementem estetycznym wartym wykorzystania.

Jednak najważniejsza różnica polega na tym, że zdjęcia zrobione aparatem cyfrowym robi się za łatwo i za szyb-

ko. I wbrew pozorom trudniej jest fotografowi zbudować z masy tak stworzonych zdjęć jakąś historię. Czas potrzebny do zastanowienia jest wbudowany w technologię fotografii analogowej. W technologii cyfrowej go nie ma. ●

Zdjęcia Witolda Krassowskiego można obejrzeć na: www.powidokizpolski.pl

*WITOLD KRASSOWSKI

urodził się w 1956 r. Z wykształcenia jest lingwistą. Fotografacją społeczną i reportażową zajmuje się od 30 lat. Jego zdjęcia pokazujące życie codzienne w Polsce w latach 80. i 90. były często publikowane w Niemczech i Wielkiej Brytanii. „The Independent Magazine”, z którym Krassowski był związany, zamieścił przeszło 20 fotoreportaży jego autorstwa, m.in. przed wizytą Margaret Thatcher w Polsce w 1988 r. Krassowski jest laureatem World Press Photo, zasiadał także w jego jury. W Polsce jego nazwisko znane jest z wielu publikacji w prasie, wystaw i konkursów fotografii prasowej. Obecnie zajmuje się propagowaniem wiedzy o fotografii – jest kuratorem wystaw i wykładowcą

R E K L A M A

Ekсклюzywna Inwestycja w KRAKOWIE

- 3 min. spacerem od Rynku Głównego!
- Zabytkowa kamienica w sercu Krakowa; styl modernistyczny z elementami klasycyzmu
- Prestiż, luksus, komfort
- Prywatne miejsce postojowe
- 46 przestronnych apartamentów
- Apartamenty posiadają balkony lub tarasy

BIURO SPRZEDAŻY
Lokalizacja: Kraków, ul. Piłsudskiego 19
Tel: (+48) 669 500 615
Tel: (012) 431 90 00

DRUKARNIA NARODOWA APARTAMENTY
www.mmcg.pl

28659041

Krups Dolce Gusto KP2005 srebrny

Ekspres wysokociśnieniowy

- Ciśnienie 14 bar, moc 1300 W
- Regulacja wysokości podstawki do różnych rodzajów kaw: espresso, cappuccino, latte macchiato
- Automatem dobór ciśnienia
- Funkcja gorącej wody
- Działa na kapsułki Nescafe

Zarezerwuj SMS-em do 10 grudnia! Zapłać przy odbiorze

Wyślij SMS-a na numer 72007** o następującej treści: kawapb.imię.nazwisko.kodpocztowy.miasto.ulica.numerdomu.numermieszkania, np. kawapb.jan.kowalski.90001.lodz.piotrkowska.34.22
Otrzymasz SMS-a z wrotnego potwierdzającego poprawność rezerwacji oraz jej numer. Przewidywany termin dostawy przesyłką kurierską: 14-18 grudnia 2009 r. Przy odbiorze kurier pobierze opłatę 365 zł (349 zł + 16 zł koszt wysyłki)

Uwaga! Liczba ekspresów w promocji ograniczona do 2 tys. egz. Koszt wysyłki dotyczy jednego ekspresu. *Cena nie zawiera kosztów wysyłki. **Całkowity koszt wysłania SMS-a wynosi 2,44 zł, w tym VAT. Prosimy nie używać polskich znaków. Regulamin promocji dostępny w siedzibie Agora SA oraz na www.wyborcza.pl/kupony. Infolinia: 0801 130 000

gazeta WYBORCZA.PL

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

2865911